

Agnieszka Smaga, Brygida Pawłowska-Jądrzyk

Szybkość w kulturze : [zaproszenie na konferencję]

Załącznik Kulturoznawczy 1, 673-677

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

**UNIWERSYTET KARDYNAŁA STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE**

WYDZIAŁ NAUK HUMANISTYCZNYCH

ul. Dewajtis 5, 01-815 Warszawa - tel. (48 22) 561 89 03

ZAKŁAD POETYKI INTERSEMIOTYCZNEJ I KOMPARATYSTYKI MEDIÓW
INSTYTUT FILOLOGII KLASYCZNEJ I KULTUROZNAWSTWA UKSW

ZAPRASZAJĄ

NA DRUGĄ OGÓLNOPOLSKĄ KONFERENCJĘ NAUKOWĄ
Z CYKLU INTERDYSCYPLINARNE KATEGORIE KULTUROZNAWSTWA
POD TYTUŁEM

SZYBKOŚĆ W KULTURZE

WARSZAWA, 20-21 MAJA 2015 ROKU

Szybkość „rozgrywa się” w czasie, który jest funkcją przestrzeni. I czas, i przestrzeń stanowią niejako środowisko życia człowieka, a innowacja artystyczna, techniczna czy naukowa okazują się kolejnym sposobem ich interpretacji (Paul Virilio). Szybkość traktowana jest jako kategoria komparatystyczna, dlatego wpisuje się w interdyscyplinarny dyskurs naukowy i praktykę intermedialną. Na przestrzeni historii kultury była ona odmiennie wartościowana na różnych polach badawczych i w różnorodnych kontekstach. Przez Platona szybkość została oceniona negatywnie, jako jakość przeciwstawna rozumowi, związana ze zmysłami. Tymczasem Homer uznał ją za odpowiedni styl dla operacji poznawczych, podobnie jak Fryderyk Nietzsche. Na polu refleksji literaturoznawczej szybkość również spotykała się z odmiennymi ocenami. Umberto Eco nazwał literaturę „maszyną do spowalniania”, podobnie jak z Tomasz Mann, który traktował powieść jako „formę powolności”. Natomiast Italo Calvino – przeciwnie – eksponował zalety szybkości w literaturze, które uznawał za jedno z głównych źródeł przyjemności odbiorcy...

W badaniach kulturowych sugeruje się, że współczesna szybkość jest różna od tej zaproponowanej np. przez awangardę I połowy XX wieku (Anna Zaidler-Janiszewska). Wtedy szybkość objawiała się jako cecha ruchu prostoliniowego, który wiódł do końca lub w określonym kierunku, a związany był z określonym projektem (Zygmunt Bauman). Nasza współczesność (ponowoczesność) to szybkość „bez strzałki, wektora, punktu przyczepienia”. Szybkość kultury, podobnie jak ta fizyczna, okazuje się nieczuła na kategorię zwrotu, kierunku. Czy można jej przypisać tylko liczbową wartość, bez przymiotników określających jakość, sens? „Idea postępu zniknęła, ale postęp trwa; idea bogactwa zniknęła, ale produkcja trwa w najlepsze, przyspiesza tym bardziej, im bardziej staje się obojętna wobec własnych celów” (Jean Baudrillard). Szybkość okazuje się dzisiaj kluczowym problemem jako fizyczna i mentalna jakość ruchu; istotnego znaczenia nabiera również w związku z technikami pozyskiwania, zbierania, generowania dostępu do

informacji oraz procedurami przekształcania komunikatów mono-, poli- i intermedialnych (Thomas Hylland Eriksen). Jak dowodzą, kultura częściej opiera się na szybkim dostępie do już istniejących zjawisk niż na ich tworzeniu od podstaw (Lev Manovich)...

Autorzy niemal dwudziestoletniej już książki podejmującej zbliżoną problematykę (*Szybko i szybciej. Eseje o pośpiechu w kulturze*, red. Dorota Siwicka, Marek Bieńczyk, Aleksander Nawarecki, Wydawnictwo IBL, Warszawa 1996) pisali: „Mamy poczucie, że znajdujemy się w punkcie <<i></i>> – między światem szybkości osiągniętych a nową kolejną falą przyspieszenia”. W trakcie naszej konferencji pragniemy prześledzić zwłaszcza najbardziej współczesne przejawy szybkości w kulturze. Spróbujmy poprzez swoje referaty i dyskusję wokół nich odpowiedzieć (między innymi) na wskazane wątpliwości i pytania. Oto przykładowe kręgi problemów związanych z tematem konferencji:

- refleksja teoretyczna (filozoficzna językowa, epistemologiczna, estetyczna i in.) nad kategorią szybkości i problemem jej wartościowania;
- szybkość jako styl myślenia, np. świadomość pyktoleptyczna;
- wpływ nowych praktyk komunikacyjnych (np. email, sms, portal społecznościowy, blog, emotikon, awatar, infografika, memy, symulacje) na sposoby poznania;
- doświadczenie szybkości i jego zapis w świecie przedstawionym różnorodnych tekstów kultury lub w światopoglądzie ich twórców;
- fenomenologia ruchu i jego wyznaczniki w kulturze nowoczesnej i ponowoczesnej;-
- semiotyczne, semantyczne i pragmatyczne wykładniki szybkości we współczesnych zjawiskach i dyskursach kultury;
- szybkość jako temat lub technika konstruująca przekaz kulturo-

wy analogowy i cyfrowy, artystyczny i użytkowy (literacki, filmowy, malarski, graficzny, rzeźbiarski, komiksowy, muzyczny, reklamowy...);

- szybkość, tempo, rytm jako kategorie komparatystyczne, interdyscyplinarne, intermedialne;
- szybkość pozyskiwania, zbierania, generowania informacji i dostępu do niej;
- szybkość archiwizacji i dokumentacji danych, bibliometria;
- techniki szybkiego czytania a lektura hermeneutyczna;
- metody kształtowania szybkości, czyli zdolności do wykonywania ruchu;
- zabiegi służące ekonomii przekazu (np. elipsa językowa i elipsa w narracji filmowej)
- szybkość jako wartość fizyczna, mająca zastosowanie do opisu wielkości skalarnych;
- socjologiczne, obyczajowe i moralne konsekwencje kulturowego przyspieszenia; style życia w „kulturze natychmiastowej satysfakcji”;

Oplata konferencyjna w wysokości 280 zł obejmuje koszty materiałów konferencyjnych, publikacji w książce pokonferencyjnej (w przypadku artykułów zaopiniowanych do druku), posiłków (obiad w dniu wystąpienia, bufet). **Zgłoszenia** (imię i nazwisko, stopień naukowy, afiliacja, numer telefonu, kilkuzdaniowy abstrakt określający problematykę wystąpienia) prosimy przesłać w oddzielnych plikach w terminie do **20 lutego 2015** roku na adres: konferencjewnh.uksw@o2.pl

Informacje w sprawie akceptacji tematu otrzymają Państwo do **28 lutego 2015 r.** Ostateczny **termin uiszczenia opłaty konferencyjnej** przewidziany został na **7 marca 2015 r.** Rachunek bankowy: Bank Zachodni WBK 81 1090 1014 0000 0001 2229 7627 (na dowodzie wpłaty podajemy:

Konferencja „Szybkość w kulturze”). **Czas i miejsce obrad:** 21-22 maja 2015, Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie, Wydział Nauk Humanistycznych, Warszawa, ul Dewajtis 5, Aula Muzyczna (sala 116, poziom -2). Serdecznie zapraszamy!

dr Agnieszka Smaga,

prof. UKSW dr hab. Brygida Pawłowska-Jądrzyk

(Kierownik Zakładu Poetyki Intersemiotycznej i Komparatystyki Mediów, WNH UKSW)